

Claves do Rexurdimento. Os Precursores

Índice

1. Claves do Rexurdimento

1.1. Períodos do Rexurdimento

1.2. Obxectivos do Rexurdimento

1.3. Ámbitos de actuación e principais iniciativas

2. Os Precusores

1. Claves do Rexurdimento

Período que abrangue boa parte do s. XIX e que se caracteriza por...

Romanticismo europeo

Aparición dun **movemento político-ideolóxico** que defende a **idiosincrasia galega**

Provincialismo

Rexionalismo

A recuperación da **escrita literaria** do galego

Desaparición do Reino de Galiza como unidade administrativa

O galego segue a ser a lingua marioritaria da poboación pero non das elites

Intensificación do proceso centralista

Alfabetización obrigatoria en castelán

Mantense o sistema tardofeudal (foros)

Emigración como única saída

Un Estado = unha lingua = unha nación

de Galicia

En negro, la división actual en cuatro

de Galicia

En negro, la división
actual en cuatro

1.1. Períodos do Rexurdimento

Período de **Depresión finisecular** (1889–1914)

Período do **Rexurdimento Pleno** (1863–1888)

Período **Precursor** (1833–1862)

Período de **Depresión finisecular** (1889–1914)

Autores que simpatizaban co **movemento galeguista**

Empregaron o galego antes da aparición de *Cantares Gallegos* (1863)

Período do **Rexurdimento Pleno** (1863–1888)

Gran **calidade literaria** das obras publicadas
(Rosalía, Curros, Pondal)

Poesía, xénero predominante

Aparecen os “**Xogos Florais**”

Cránse as primeiras **gramáticas** e **dicionarios** en lingua galega.

Editoriais dedicadas aos libros en galego

Prensa periódica escrita **integramente** en **galego**

Período **Precursor** (1833-1862)

Obras con **menor calidade literaria** que na etapa anterior

Prolifera **a narrativa e o teatro**

Revista Gallega,
publicación máis
emblemática

1.2. Obxectivos do Rexurdimento

1. Mudar a consideración negativa da lingua galega

- Argumentos de prestixio
- Argumentos de utilidade
- Argumentos de identidade

2. Ampliar os ámbitos de uso do idioma galego

- Literatura
- Prensa periódica

3. Estudar e depurar o idioma

- Gramáticas
- Dicionarios

4. Reivindicar o pasado histórico

1.3. Ámbitos de actuación e principais iniciativas

1. Historiografía

Manuel Murguía

2. Filoloxía

3. Prensa escrita

4. Folclore

5. Música

Benito Vicetto

6. Literatura

1.3. Ámbitos de actuación e principais iniciativas

2. Filoloxía

Tendencia
foneticista

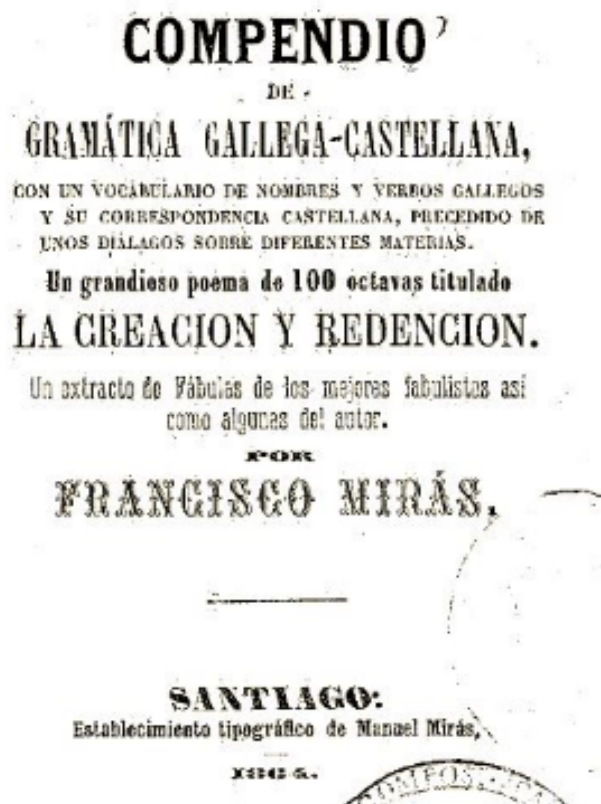

Tendencia
etimoloxista

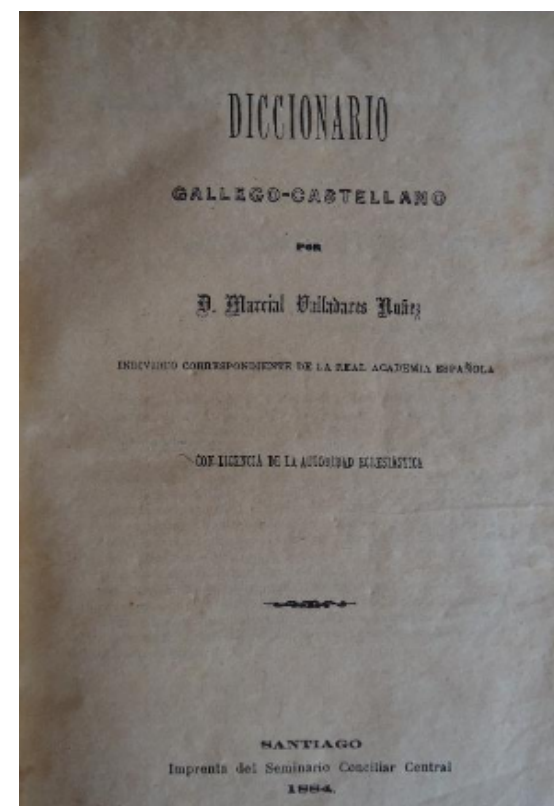
Xoán A. Saco e Arce

Francisco Mirás

Marcial Valladares

1.3. Ámbitos de actuación e principais iniciativas

3. Prensa escrita

A maior parte dos **textos literarios** do século XIX apareceron na **prensa periódica**

Primeiro xornal escrito **integralmente** en **galego**

Ourense, 1876-1880; 1883-1889

Pontevedra, 1889

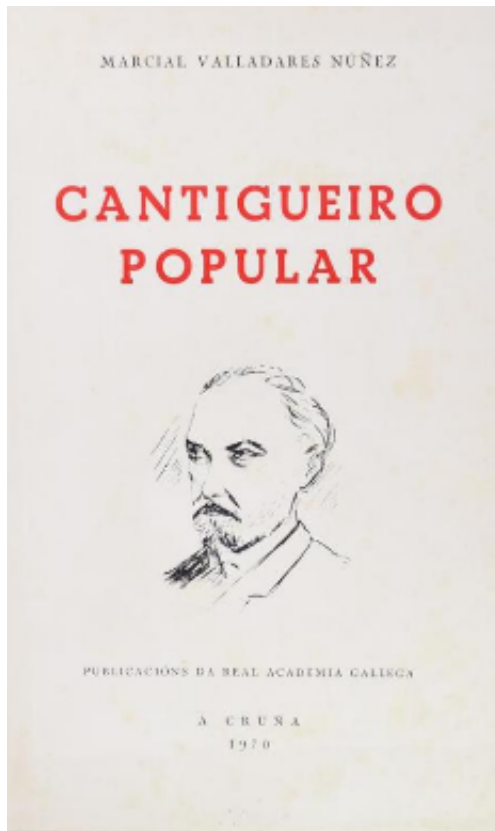
1.3. Ámbitos de actuación e principais iniciativas

4. Folclore

Reivindicación das **tradicións populares**
(bailes, traxes, música, romarías etc.)

Recuperación de **literatura oral**
(cantigas, refráns, contos, adiviñas,
lendas etc)

Marcial Valladares

1.3. Ámbitos de actuación e principais iniciativas

5. Música

Creación de **coros e orféons**

Dignificar e difundir as cantigas populares

Aires da Miña Terra

Un dos primeiros coros galegos

Perfecto Feijoo (1858, Pontevedra)

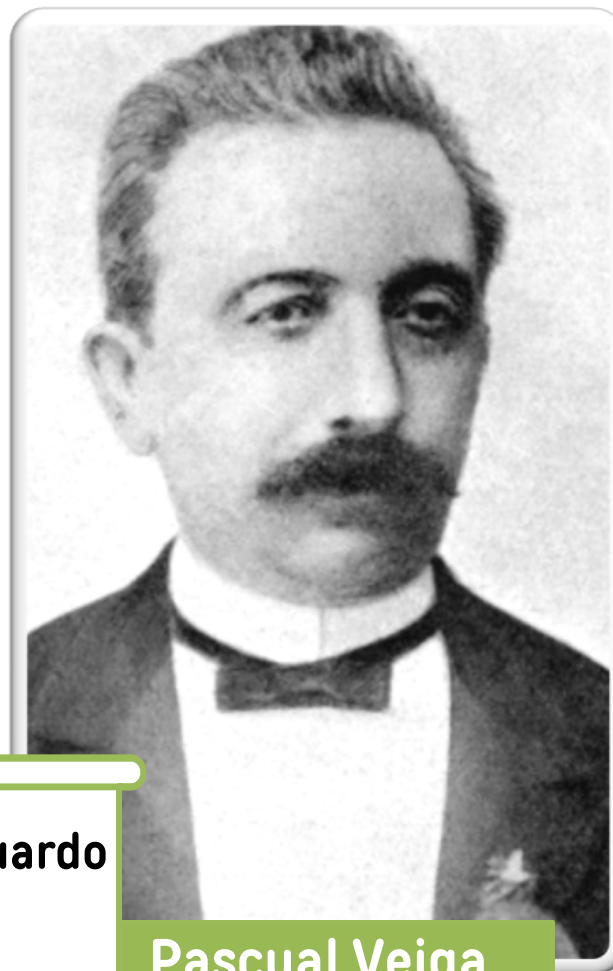
5. Música

Diversos **compositores** musicaron **poemas** de escritores do Rexurdimento

Xoán Montes

“Negra sombra”,
Rosalía de Castro

Pascual Veiga

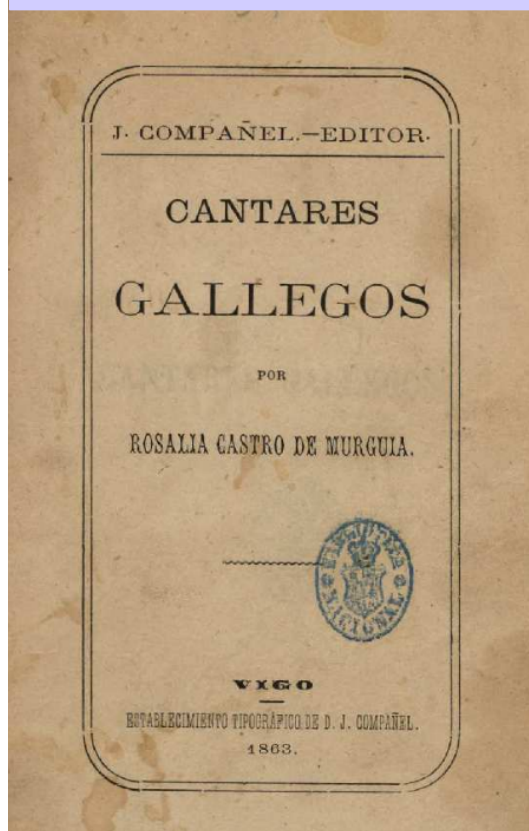
“Os Pinos”, Eduardo
Pondal

1.3. Ámbitos de actuación e principais iniciativas

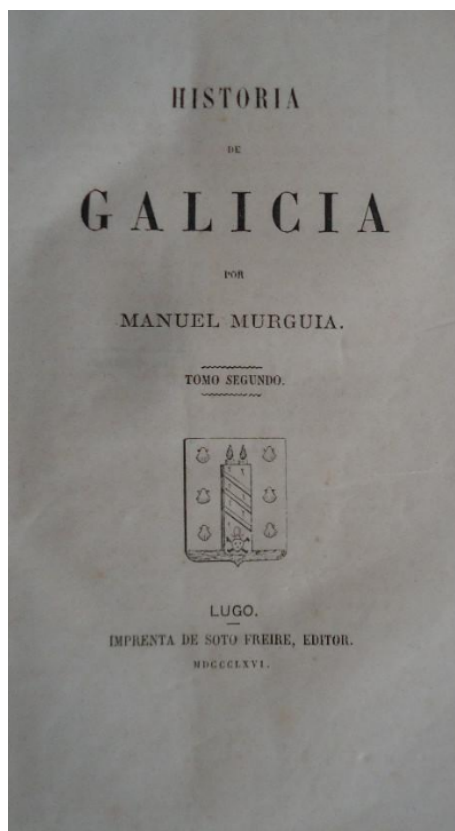
6. Literatura

- Recuperación de **textos literarios**
- Convocatoria de **certames literarios** (Xogos Florais)
- Fundación de **imprentas** dedicadas ao **libro galego**

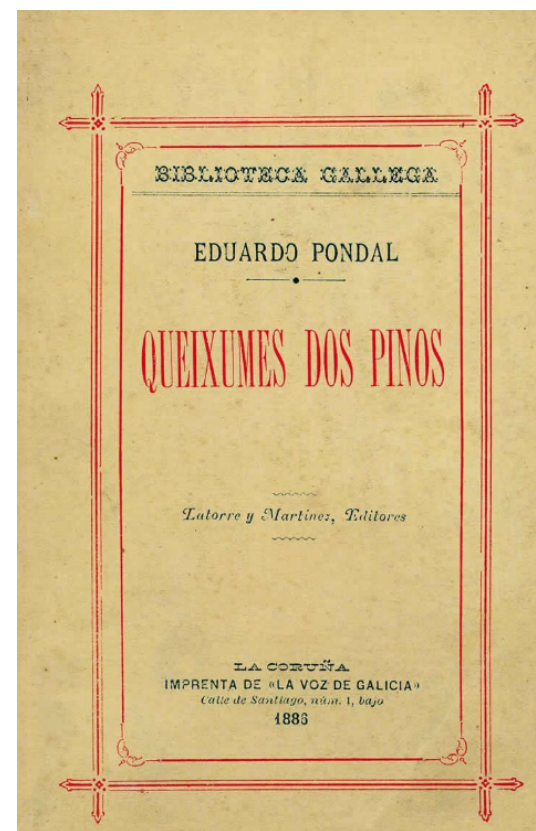
Imprenta de **Juan Compañel** (Vigo)

Soto Freire (Lugo)

Biblioteca Gallega

2. Os Precursores do Rexurdimento

Autores do s. XIX que publicaron en galego **antes** da aparición dos ***Cantares Gallegos*** de Rosalía de Castro.

2. Os Precursores do Rexurdimento

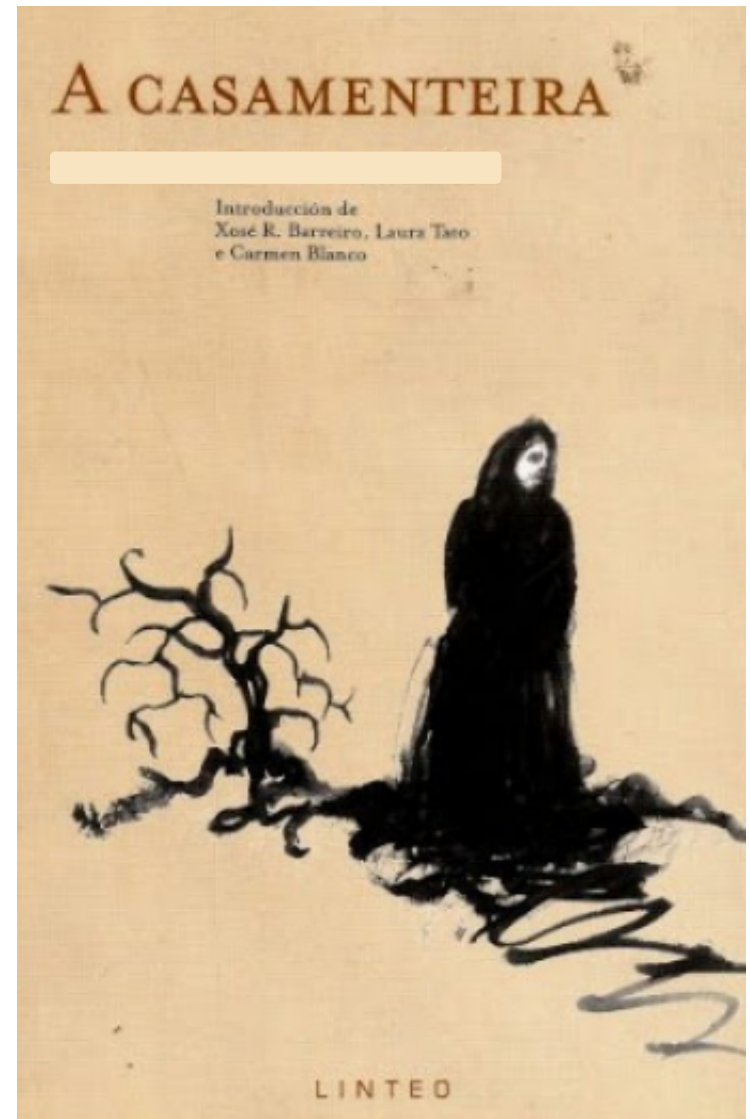

Antonio Benito Fandiño

autor de...

A casamenteira

- Obra publicada no cárcere
- Trata o tema dos casamentos amañados

2. Os Precursores do Rexurdimento

Nicomedes Pastor Díaz

autor de...

- “A alborada”
- “Égloga. Belmiro e Benigono”
 - Primeiras pezas autenticamente literarias do s. XIX

Ía ser o prologuista do *Cantares Gallegos* de Rosalía de Castro.

2. Os Precusores do Rexurdimento

Alberto Camino

autor de...

- **“Nai chorosa”**
- **“O desconsolo”**

A súa obra foi recollida postumamente na “Biblioteca Gallega”

2. Os Precusores do Rexurdimento

Francisco Añón Paz

autor de...

- “A Galicia”, premiado nos Xogos Florais da Coruña en 1861
- **Obra** recollida **postumamente** pola “Biblioteca Gallega”
- Participou na **revolta** de 1846 e tivo que **exiliarse** a **Portugal**
- Súa **irmá Nicolasa** tamén foi poeta.

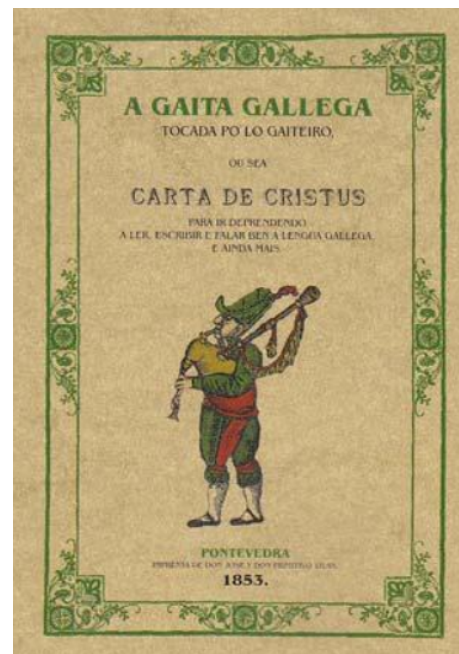
2. Os Precursores do Rexurdimento

Xoán Manuel Pintos

autor de...

- *A gaita gallega (1853)*

- Método de aprendizaxe e exaltación do galego
- Obra dividida en **7 partes** ou “foliadas”
- Escrita en **prosa** e en **verso** en **latín**, **galego** e **castelán**
- Tamén contén poemas sobre temas como a emigración
- *Vocabulario Gallego-Castellano*

2. Os Precursores do Rexurdimento

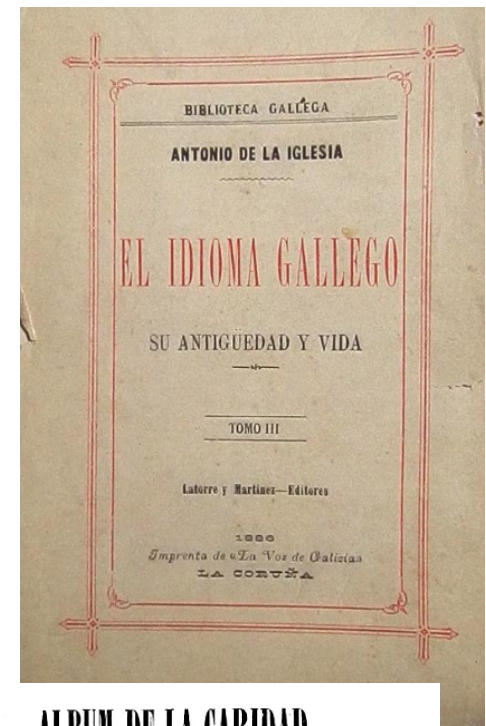

Antonio de la Iglesia

autor de...

El Idioma Gallego. Su antigüedad y su vida

- Deu a coñecer a nosa **lírica medieval**

ALBUM DE LA CARIDAD.

JUEGOS FLORALES DE LA CORUÑA

EN 1861,

SEGUIDO

DE UN MOSAICO POÉTICO

DE NUESTROS

VATES GALLEGOS CONTEMPORÁNEOS.

EDICION COSTEADA

POR DON JOSÉ PASCUAL LOPEZ CORTON,

À CUYAS EXPENSAS SE CELEBRARON
DICHOS JUEGOS FLORALES. DEDICA ESTA OBRA Y DONA SU EDICION
À LA EXCMA. SRA. PRESIDENTA Y SEÑORAS DE LA ASOCIACION DE BENEFICENCIA
DE LA CORUÑA, PARA QUE ESTA DIGNISIMA CORPORACION SE
SIRVA UTILIZAR SU PRODUCTO EN BIEN DEL ASILO DE
MENECIDAD DE LA CAPITAL.

CORUÑA:

Imprenta del Hospicio provincial á cargo de D. Mariano M. y Sanecho.

1862.

“Mosaico poético...”

- **Compilación** de poemas en **galego** de escritores que participaron nos **Xogos Florais** de 1861 na Coruña

2. Os Precursores do Rexurdimento

Francisco Mª de la Iglesia

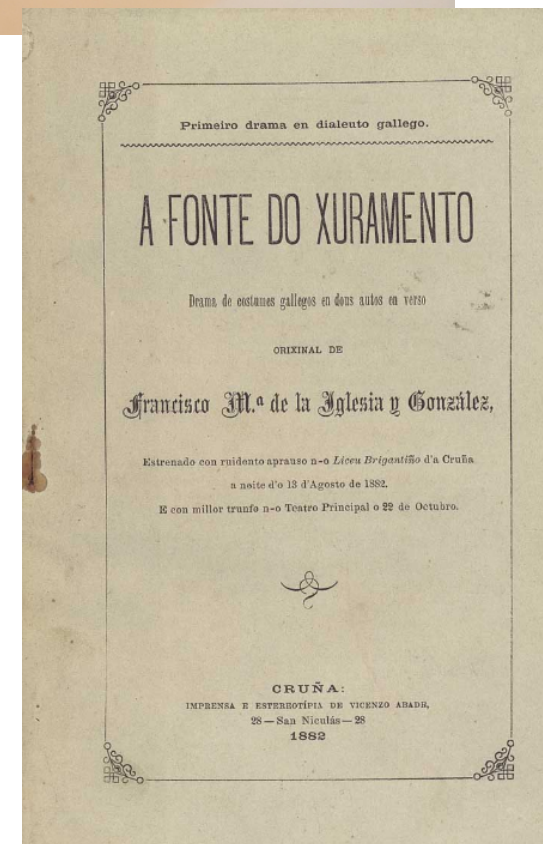
autor de...

Do mar e da terra

- Volume póstumo de poemas
- Autor que máis poesía publicou antes de Rosalía

A fonte do xuramento (1882)

Peza inaugural do teatro galego moderno

3º: Lectura e análise dun fragmento de *A gaita Gallega*, páx. 313.

1. No texto de Pintos descríbense a marxinación social do galego nesa época. En que ámbitos non se usaba?

- Ámbito **xudicatario** e **notarial**: “É verdá que hoje non usan/ o noso idioma gallego/ para leis, nin escrituras (...)/ nin poñen declaracios/ nin estenden testamentos”.
- Ámbito **administrativo**: “É verdá que hoje non usan/ o noso idioma gallego (...) nas oficinas”.
- Ámbito **eclesiástico**: “É verdá que hoje non usan/ o noso idioma gallego (...) nin ntempros”.

3º: Lectura e análise dun fragmento de *A gaita Gallega*, páx. 313. (20–25 minutos)

2. Cales eran os principais preconceitos que existían contra o galego?

- Era visto por unha parte da sociedade como “tosco lenguaje y **feo**/ impropio de **gente fina**/ reservado a los **paletos**”.
- **Non** se consideraba **apto** nin apropiado para a **escrita** (“ni quiere escribir en él ninguno que tenga seso”)

3º: Lectura e análise dun fragmento de *A gaita Gallega*, páx. 313. (20–25 minutos)

3. Coñecía Pintos os argumentos de Sarmiento a favor do galego? Que outros autores concordan co seu pensamento?

Está claro que Pintos **coñecía** os **argumentos** a favor do galego emitidos nalgúns dos seus escritos polo **Padre Sarmiento**, xa que o **cita** explicitamente no texto (“abondo o diga Sarmiento”). Pintos cita como autores que concordan co seu pensamento aos retóricos latinos Cicerón e Quintiliano.

4. No dilema entre “normativizar primeiro e escribir despois” ou “escribir primeiro e normativizar despois”, por que opción se inclina Pintos? Por que razóns?

Considera que a falta de gramáticas e dicionarios **non pode servir de pretexto** para o non **cultivo escrito** do galego (“Ah de Dios, dicen alguns,/ que gramática non temos/ nin diccionario tampouco/ de sinificados chego”), pois para **usar** unha **lingua non** é absolutamente **imprescindible** ter coñecementos de filoloxía, lexicoloxía e gramática.

O **propio incremento de usos escritos do galego** por toda clase de persoas dispostas a facelo (“escriban todós que saben”), traería consigo a **necesidade** de iniciar un **proceso de selección** e escolla (“faganse dimpois apuntes/ o millor sempre escollendo”). Ese proceso desembocaría na proliferación de **dicionarios** e **gramáticas** (“Que gramáticas dimpois/ e dicionarios a centos/verdes po los mercados/ e nas tendas dos libeiros”). Foi este o **método usado por outras linguas** (“como tod’os mais fixeron”).